

Í kjölfar metoo-byltingarinnar

— hugleiðingar um framhaldið

Marta Jónsdóttir

Marta Jónsdóttir hjúkrunarfræðingur.

Það er staðreynd að kynbundið ofbeldi og kynferðisleg áreitni er til staðar í íslensku heilbrigðiskerfi líkt og annars staðar í samfélaginu. Síðastliðinn vetur skrifuðu um 500 kvenkynshjúkrunarfræðingar, ljósmæður og nemar undir yfirlýsingu í metoo-byltingunni. Yfirlýsingunni fylgdu sögur fjölmargra kvenna sem höfðu orðið fyrir kynferðislegri áreitni eða ofbeldi, kynbundinni mismunun, þöggun eða jaðarsetningu í starfi sínu.

Það er staðreynd að árum saman hafa konur átt erfitt með að segja frá sinni reynslu, m.a. vegna ótta um neikvæð áhrif á starfsferil og starfsaðstæður. Í metoo-byltingunni kröfðust þessar konur þess að á þær væri hlustað. Í krafti fjöldans sýndu þær fram á kerfislægt vandamál. Bent var á að mikilvægt væri að líta heildstætt á vandamálið og nálgast það lausnamiðað og faglega. Þannig væri hægt að tryggja sem farsælust samskipti vinnustaðar, starfsfólks og skjólstæðinga.

Berum öll ábyrgð á samskiptum á vinnustað

Félag íslenskra hjúkrunarfræðinga tók þetta verkefni af festu og hefur skipað vinnuhóp sem vinnur að aðgerðaáætlun fyrir félagið. Landspítali tók umræðuna einnig alvarlega og lét framkvæma örkönnun á meðal síns starfsfólks. Þar kom fram að á mánuðunum á undan höfðu tæp 3% starfsfólks orðið fyrir kynbundinni áreitni af hálfu samstarfsmanns og 7% af hálfu sjúklings. Þessi niðurstaða staðfesti að við er pottur brotinn í samskiptum á Landspítala. Í kjölfarið hófst Landspítali handa við að útbúa samskiptasáttmála sem nú er tilbúinn og verið er að innleiða og kynna fyrir starfsfólki.

Við þurfum alltaf að vera vakandi fyrir misbeitingu valds. Við líðum ekki neins konar ofbeldi eða áreitni. Við styðjum hvert annað, hlustum og sýnum hvert öðru virðingu og samkennd.

Samskiptasáttmálinn er byggður á raunverulegri reynslu starfsfólks spítalans. Í sáttmálanum eru átta þættir. Í hverjum þætti er tiltekið hvað er æskilegt og hvað á að forðast. Gagnkvæm virðing, skýr samskipti og boðleiðir, samvinna og samkennd auka bæði öryggi og vellíðan í starfi og skila sér í betri þjónustu við sjúklinga. Við berum öll sameiginlega ábyrgð á samskiptum á okkar vinnustað. Mikilvægt er að hver manneskja skoði sjálfa sig og eigin samskiptamynstur.

Hægt er að nýta samskiptasáttmálann sem eins konar leiðarvísi við sjálfskoðun og endurskoðun á samskiptamynstri. Við þurfum alltaf að vera vakandi fyrir misbeitingu valds. Við líðum ekki neins konar ofbeldi eða áreitni. Við styðjum hvert annað, hlustum og sýnum hvert öðru virðingu og samkennd.

SAMSKIPTASÁTTMÁLI

I. VIÐMÓT

Tökum vel á móti sjúklingum, aðstandendum og samstarfsfólki á hverjum degi. Höfum í huga að fyrstu kynni eða upphaf dags hafa áhrif á allt sem á eftir kemur. Sýnum hlýlegt viðmót, tillitssemi og hjálpssemi frá upphafi. Kurteisi kostar ekkert.

II. VIRÐING

Allir eiga skilið virðingu og að vera teknir alvarlega. Allar raddir eiga að fá að heyrast og allir hlekkir keðjunnar skipta máli. Þetta á jafnt við um sjúklinga, aðstandendur og allt samstarfsfólk.

III. FAGMENNSKA

Við erum fagfólk. Temjum okkur yfirvegaða og faglega framkomu og byggjum upp traust. Bæði milli samstarfsfólks, deilda og sviða og eins á milli starfsfólks og sjúklinga. Kynnum okkur málin vel, leyfum fólki að taka þátt, svörum erindum og virðum trúnað.

IV. UMHYGGJA

Sýnum nærgætni og hluttekningu í samskiptum. Höfum í huga að sjúklingar geta átt erfitt og samstarfsfólk glímur við sín vandamál líka. Setjum okkur í spor annarra og sýnum þeim skilning og nærgætni.

V. SKILNINGUR

Gefum okkur tíma til að hlusta og spyrja: Það hjálpar okkur við að skilja mál áður en við tökum ákvarðanir og gefum ráð. Upplýsum fólk á skýran hátt svo ekkert skolist til.

VI. ÁBYRGÐ

Fylgjum stöðluðu verklagi, notum skýr skilaboð og skilvirk samskipti til að tryggja örugga afgreiðslu mála. Skráum í atvikaskrá þegar við á og gætum þess að þjónustukeðja rofni ekki í kjölfar okkar vinnu.

VII. HREINSKILNI

Látum í okkur heyrast ef öryggi eða meðferð sjúklings er í ólagi eða ef vellíðan samstarfsfólks er í hættu. Ekki þegja. Setjum gagnrýni fram á málefnalegan hátt og þökkum fyrir ábendingar. Hrósnum því sem vel er gert.

VIII. JAFNRÆÐI

Gætum jafnræðis í samskiptum og þjónustu. Framfylgjum regluverki á sama hátt fyrir alla, óháð bakgrunni, stétt eða stöðu. Vanvirðing, hroki, áreitni eða einelti á ekki að viðgangast á Landspítala, né önnur óæskileg hegðun.

IX. VIÐBRÖGÐ

Ef þú upplifir brot á sáttmálanum er mjög mikilvægt að láta „gerandann“ vita af því sem allra fyrst. Við getum ekki lært nýja hegðun ef enginn aðstoðar okkur við að sjá það sem betur má fara.

#samskipti

Komum fram við hvort annað, sjúklinga og gesti Landsítala af umhyggju. Góð samskipti auka öryggi, en gera líka vinnuna auðveldari og daginn betri. Munum eftir samskiptasáttmálanum!

LANDSPÍTALI

www.landspitali.is/samskiptasattmali